

Rok s Latitude

Zkoumáme stav a poškození notebooku po ročním provozu

(CD)

LUKÁŠ ERBEN

Na sklonku minulého roku jsme uveřejnili „půlroční“ test Dell Latitude D600. Prvních šest měsíců společného soužití jsme ohodnotili pozitivně. Nyní, více než rok po zakoupení, se k D600 vracíme, abychom se podívali na to, jak si notebook po dvanácti měsících intenzivního redakčního, školního i domácího provozu vede.

Z hlediska způsobů využití byl i během druhého půlroku Latitude D600 zatěžován na myslitelné maximum. Notebook byl denně v provozu zhruba 6–12 hodin (průměrně tedy zhruba osm „pracovních“ hodin), a to včetně většiny víkendů a svátků. Za první rok provozu si tak odsloužil něco mezi 2500 a 3000 hodinami a absolvoval zhruba 500–600 „cest“ (mezi domovem, redakcí a přednáškami na UNYP).

Přes velké „fyzické“ zatížení jsme ale nezažili žádný mechanický defekt – pomíne-li lehce oděné či oleštěné plochy a klávesy

na těch nejexponovanějších místech, je D600 po mechanické stránce prakticky ve stejném stavu, v jakém jsme jej obdrželi z irské výrobní linky. Zvláštní vůle pantů displeje, kterou jsme zmiňovali již v předchozím článku, se ani tentokrát nezhoršila a celková tuhost notebooku je díky rámu ze slitiny hořčíku taktéž prakticky nezměněná.

Některé drobné problémy s provozem integrovaných zařízení a periferií, zmíněné již před půl rokem, nás bohužel trápí stále. Poněkud iritující je připojování USB 1.1 zařízení, která se často napoprvé nehlásí a je nutné je pak připojit do

druhého USB portu (poté jsou již bez problémů rozpoznána) – podle zástupců Dellu se jedná o chybu v operačním systému, která by měla být odstraněna v druhém service packu pro Windows XP (ten jsme ale díky pudu sebezáchovy prozatím neinstalovali). Integrovaný WiFi adaptér nás občas zlobil delší prodlevou při přihlašování k přístupovým bodům (při jeho zapnutí až po startu systému). Protože navíc byla implementace standardu 802.11g v době výroby notebooku pouze ve formě „návrhu“, mohou při snaze o spojení s některými přístupovými body či adaptéry jiných značek v režimu g nastat problémy (802.11b ale funguje spolehlivě). Integrované WiFi adaptéry Dell dodávané v současné době již pochopitelně odpovídají finální specifikaci 802.11g.

Výše uvedené problémy jsou ale skutečnými detaily, nad nimiž lze snadno mávnout rukou. Opravdu nepříjemná věc, se kterou jsme se museli během druhého půlroku smířit, je klesající kapacita baterie notebooku. Zhruba po sedmi měsících provozu jsme poprvé zaznamenali výraznější pokles kapacity akumulátoru, a to zhruba o dvacet procent. Odhadujeme, že během těchto prvních sedmi měsíců jsme u baterie provedli zhruba 200–300 nabíjecích cyklů (průměrně jeden a půl až dva denně). V následujícím půlroce jsme baterii využívali o něco méně, i tak ale musela zvládnout minimálně dalších 100–150 cyklů, během nichž kapacita poklesla přibližně na polovinu. Provozní doba na baterii tak klesla z původních 3 až 4 hodin na maximálně 1,5 až 2 hodiny. Nepříjemné přitom je, že indikátor stavu baterie ukazuje po nabití vždy 100 %, poté klesá poměrně pomalu až k cca 50 %, načež dojde ke skokovému poklesu na kritickou hodnotu (pod 5 %) – při práci je tedy nutné počítat s tím, že jakmile klesne údaj o stavu baterie pod 55–60 % kapacity, je nutné hledat zásuvku.

Přestože se může zdát podivné, že baterie nepřežije v dobré kondici ani první rok provozu notebooku, je to dáno zejména způsobem, jak je používána. Klasický Li-Ion akumulátor má plnohodnotnou životnost zhruba 400 nabíjecích cyklů – a to za předpokladu, že ostatní podmínky jsou víceméně ideální. Ideálními podmínkami je myšleno, že se v maximální míře vyvarujete úplného vybití baterií, skladování v nízkých či vysokých teplotách či dlouhodobého skladování. 300 až 400 cyklů tedy odpovídá běžné životnosti baterií – v případě, že budete, podobně jako my, baterii v notebooku často (a občas i zcela) vybit, připravte se na to, že po 9 až 12 měsících budete potřebovat novou.

Velmi nepříjemná událost nás potkala též na samotném sklonku prvního roku používání: notebook se začal náhle náhodně restartovat a při připojení na napájecí adaptér se značně přehřívala

◀ Navenek jeví notebook minimální známky opotřebení.

▲ Nejčastější plochy opotřebení: dno, touchpad a displej.

baterie. Obrátili jsme se pochopitelně na technickou podporu a vyžádali si servisní zásah – ten byl opět proveden následující pracovní den na místě. Závada, zaviněná podle všeho vadným zdrojem, si vyžádala (již druhou) výměnu základní desky notebooku a nový zdroj.

Shrneme-li rok života s Latitude D600, máme smíšené pocity. Na jednu stranu si výrobce zaslouží pochvalu za fyzicky odolný přístroj, který zvládá extrémní mobilní zatížení, na stranu druhou nás poněkud zaráží již druhá závada, která si vyžádala výměnu základní desky. Tříletá záruka a servis „NBD“ podobné problémy minimalizuje maximálně na jeden den nečinnosti – i ten ale může být v jistých situacích kritický. Představa, že bychom na opravdu mohli čekat dva, tři či čtyři týdny (jak je tomu u mnoha neznámkových notebooků) nás ale přeci jen děsí o něco více.

Z hlediska výkonu a výbavy pro každodenní práci i zábavu dopadá D600 i po roce používání stále velmi dobře – integrovaná grafika Radeon 9000 sice na nejnovější hry nestačí, pro příležitostné odreagování nad GTA Vice City či on-line partičkou CounterStrike je ale plně dostačující. Jediné, co bychom s ročním odstupem na původní konfiguraci změnili, by byla velikost pevného dis-

ku (tento problém jsme odstranili upgradem na 40 GB) a volba optické mechaniky – místo klasické vypalovačky jsme měli přeci jen investovat do kombinované mechaniky DVD/CDRW.

Během druhého půlroku jsme měli možnost vyzkoušet několik zajímavých doplňků pro řadu

Latitude „D“, jejichž krátké testy jsou součástí tohoto článku. Jedná se sice o příslušenství určené výhradně pro přístroje DELL, podobné doplňky (replikátory, dockiny) ovšem nabízejí pro své řady notebooků i další renomovaní výrobci.

4 0429/BAM

Dell Latitude D600

Původní konfigurace:

Dell Latitude D600
Pentium M 1,3 GHz
128 MB RAM, HDD 20 GB, CDRW
XGA 14", M. Radeon 9000 Pro 32 MB
Interní Bluetooth Modul Dell
WiFi Dell TrueMobile 1300 b+g

Upgrady:

256 MB DDR 333 SoDIMM KingMAX
(cca 2 000 Kč vč. DPH)

Původní ceníková cena: cca 58 000 Kč
Současná ceníková cena: 55 454 Kč

Postřehy uživatele: bez nich ani ránu

Bluetooth

Přestože integrovaný Bluetooth adaptér může vypadat jako zbytečný luxus (za tisíc korun lze dokoupit USB modul), jsme přesvědčení, že se jedná o jednu z nejlepších technologií pro mobilní uživatele – v našich podmínkách může být dokonce užitečnější než Wi-Fi. Pokud totiž používáte mobil s internetovým připojením GPRS (např. Data Nonstop), je Bluetooth nejlepší cestou, jak propojit notebook s mobilním telefonem (ten můžete mít v kapse či na dně brašny).

Sériový port

Rozhraní RS-232 se pomalu, ale jistě stává u moderních notebooků vzácností. Přesto existuje mnoho situací, kdy jej (kvůli propojení se staršími periferiemi či diagnostickými přístroji nebo diagnostikou auta) nelze nahradit dokonce ani USB redukcí. Zatímco běžný uživatel se bez něj pravděpodobně obejde, profesionál by se měl sériového portu vzdát jen tehdy pokud s jistotou ví, že jej v budoucnu neupotřebí.

tuje mnoho situací, kdy jej (kvůli propojení se staršími periferiemi či diagnostickými přístroji nebo diagnostikou auta) nelze nahradit dokonce ani USB redukcí. Zatímco běžný uživatel se bez něj pravděpodobně obejde, profesionál by se měl sériového portu vzdát jen tehdy pokud s jistotou ví, že jej v budoucnu neupotřebí.

Port replikátor

Notebook je fantastický tím, že umožňuje snadno (pouhým připojením externího monitoru) pracovat se dvěma displeji současně. Pokud chcete takové propojování s monitorem a dalšími periferiemi doma či v kanceláři jednoduše používat, není nad aktivní port replikátor.

Příslušenství

Dell D/Port Replicator

Kdo používá notebook v kanceláři i na cestách, jistě zná onu zdoluhavou proceduru zapojování nejrůznějších periférií po příchodu do práce. Tiskárna, myš, externí klávesnice, scanner, čtečka karet, USB disketová mechanika, externí monitor – zapojení, spuštění, rozpoznání zařízení (zejména podaří-li se vám USB periferie zapojit jinak než minule) stojí obvykle trochu času a nervů.

Nejjednodušším způsobem, jak se podobným potížím vyhnout, je dokoupit dokovací stanici či port replikátor. V případě D/Port replikátoru Dell určeného pro všechny notebooky řady Latitude „D“ se jedná o jakýsi hybrid mezi dokem a klasickým replikátorem – stejně jako „obyčejné“ replikátory nenabízí žádné výrazné možnosti rozšíření (až na několik konektorů navíc, které na NTB nenajdete), od dokovacích stanic ovšem převzal poměrně komfortní způsob připojení vlastního notebooku, aktivní prvky a zejména profil dokovací stanice, jímž se hlásí ve Windows.

Připojení D/Port se totiž provádí jednoduchým „nasednutím“ notebooku na konektor replikátoru. Pro jeho odpojení pak stačí notebook vypnout nebo na replikátoru stisknout tlačítko pro „oddokování“. Díky faktu že se jedná o aktivní replikátor s profilem dokování, bývá obvykle rozpoznání všech dříve nainstalovaných periférií (pokud jste je nezapojili do jiného portu na replikátoru) bleskové a automatické. Pouze v případě externího monitoru jsme několikrát zaznamenali naběhnutí nesprávného rozlišení či klonovacího režimu – to je ale spíše problém operačního systému.

Zatímco samotný notebook D600, se kterým jsme zařízení testovali, nabízí 2x USB 2.0, COM, LPT, VGA, S-video, RJ-11 a RJ-45 konektory, port replikátor k této základní výbavě přidává další dva USB 2.0 porty, PS/2 konektory pro myš a klávesnici, DVI, digitální zvukový S/PDIF výstup a linkový zvukový výstup. Součástí balení replikátoru je i druhý síťový adaptér, pro provoz nejsou nutné žádné ovladače.

Aktivní replikátor portů je výborný doplněk, který ocení zejména náročný uživatelé a profesionálové – u dražších notebooků by ale podle našeho názoru měl být v základní výbavě. Doufáme, že Dell, ale i ostatní výrobci budou alespoň čas od času nabízet prodejní „balíčky“, jejichž součástí bude i replikátor za minimální příplatek. Jeho cena jako samostatného doplňku může mnohé zájemce odradit.

D/Dock Expansion Station

Poměrně jednoduchá dokovací stanice pro notebooky Dell řady Latitude „D“ je v podstatě rozšířeným D/Port replikátorem. Navíc nabízí pozici pro PCI kartu poloviční délky a sloty pro

moduly D-Family (Latitude) a M60 (Precision) – tedy výměnné moduly s optickými mechanikami, druhým pevným diskem či baterií (tu lze v doku pochopitelně pouze nabíjet).

D/Dock má smysl jen v případě pokud bezpodmínečně potřebujete nainstalovat PCI kartu či používat několik modulů s mechanikami či druhým pevným diskem. Všechny ostatní funkce nabízí levnější D/Port.

Dell D/View Notebook Stand

Zatímco replikátory portů a dokovací stanice patří mezi celkem běžné příslušenství, D/View je poměrně originálním počinem. Ve spojení s replikátorem D/Port umožňuje umístění notebooku na výšku s volitelným úhlem sklonu základny.

K čemu může být takové umístění dobré? Vedle případů, kdy se notebook používá na pracovišti, kde je nutné stát (poněkud neobvyklá situace), je podstavec D/View ideálním doplňkem k velkému LCD s výškově stavitelným podstavcem. V takovém případě totiž umožňuje přesně nastavit výšku displeje notebooku tak, abyste jej mohli používat jako ideální sekundární monitor. D/View můžete pochopitelně použít i samostatně jako způsob, jak displej notebooku dostat na pracovním stole do požadované výšky.

Pro používání D/View je ovšem nutné zakoupit (buď samostatně, nebo formou „balíčku“) D/Port replikátor. Stejně tak si budete muset pořídit externí klávesnici a myš (či bezdrátový „desktop“). To bohužel pořizovací náklady D/View poněkud zvyšuje. Pokud ale chcete mít doma či v práci co nejvyšší komfort nebo rádi investujete do maximální ergonomie, budete z D/View bezesporu velmi nadšeni.

Dell D-Family monitor Stand

Zatímco podstavec D/View představuje poměrně originální koncept, klasický podstavec pod monitor může stežít něčím zásadním překvapit. Jednoduchý podstavec pro CRT či LCD monitor lze kombinovat buď s replikátorem D/Port, nebo s dokovací stanicí D/Dock. Příjemné jsou LED indikátory činnosti systému a pevného disku a stavu dokovací stanice (zda je připojena a aktivní). Podstavec má tvar prostého U a notebook je v něm snadno přístupný ze všech stran.

Jestliže chcete používat dva velké LCD či CRT monitory (nebo jejich kombinaci), je klasický podstavec pod monitor vhodným doplňkem. Pokud ale chcete kombinovat externí LCD či CRT s displejem notebooku, je D/View či pouhý replikátor portů lepším řešením.

Upgrade disku

20 GB je ve věku MP3, DivX a rozsáhlých her opravdu málo a žít s jedním či dvěma gigabajty volného prostoru na disku není zejména v případě přenosného počítače ideální řešení. Vzhledem k relativně vysoké ceně „originálních dílů“ jsme se nakonec rozhodli pro vlastnoruční upgrade pevného disku – podle výrobce je takový zásah ze strany uživatele možný, byli jsme ale

upozorněni, že některé funkce, jako je podpora šifrování v BIOSu pevných disků, jsou dostupné pouze s originálními harddisky. Pro upgrade jsme nakonec vybrali disk z řady Samsung Spin Point, který kombinuje rychlost 5400 otáček s poměrně velkou 8 MB cache pamětí – vedle vyšší kapacity jsme tak získali též o něco vyšší výkon.

Výměna disku byla vskutku jednoduchá – stačí uvolnit šroub na krytu diskové šachty, vysunout kryt, ke kterému je připevněno pouzdro s diskem, ten následně vymontovat z pouzdra

a nahradit novou jednotkou. Originální disk obsahoval partition s diagnostickým softwarem – tu jsme se nakonec rozhodli nepřenášet na novou jednotku, neboť diagnostiku lze spustit též z CD, které bylo s notebookem dodáno. Po nainstalování nového disku stačilo provést instalaci operačního systému: vše fungovalo na první pokus bez nejmenších problémů. Původní disk (jedná se o Hitachi s kapacitou 20 GB) jsme vestavěli do externího pouzdra TRUST s rozhraním USB 2.0 a získali tak přenosný externí disk.